

**«“Υπάρχουν τόποι όπου ανθούν επαναστάσεις”: Όταν η ποίηση ξεδιπλώνει τις
δέλτους του εθνικοαπελευθερωτικού Αγώνα 1955-59»**

Κάθε λογοτεχνικό έργο αποτελεί μια δομημένη «μαρτυρία» του χώρου, του χρόνου και των δεδομένων ιστορικών, κοινωνικοπολιτικών και πολιτιστικών εμπειριών που καταθέτει ο/η δημιουργός του.

Το ποίημα, με ιστορικό υπόβαθρο, θεμελιώνεται και μορφοποιείται επάνω στα ίχνη της ιστορίας, μέσω μιας διαδικασίας ανάπλασης του ιστορικού χρόνου· μιας εποχής που έχει ζήσει ή όχι ο ποιητής. Όπως σημειώνει ο Abrams, το λογοτεχνικό προϊόν «δεν περιορίζεται απλώς στο να αντλεί από την ιστορία σκηνικό, πρόσωπα, γεγονότα, αλλά μεταχειρίζεται με τέτοιο τρόπο τα ιστορικά γεγονότα και ζητήματα, ώστε να έχουν ζωτική σημασία» (2007: 292). Πρόκειται για μια διαδικασία αναπαραγωγής και δημιουργικής μετάπλασης του ιστορικού σε λογοτεχνικό, διαδικασία που απαιτεί εξοικείωση του λογοτέχνη με την εποχή και το ιστορικό συγκείμενο. Ποιεί, κατ’ αυτόν τον τρόπο, μιαν ιστορική και πολιτιστική “μαρτυρία”, χαρτογραφώντας την ιστορία τού τόπου αναφοράς.

Πρόκειται για μια μορφή «μεθιστορίας», όπως την ονόμασε ο ιστορικός Χέιντεν Ουάιτ (Ιούνιος 2016) ο οποίος θεωρεί δεδομένη τη σύμπλευση της ιστορίας με τη λογοτεχνία, σημειώνοντας ότι η λογοτεχνία και η ιστορία «ως είδη καλλιτεχνικής γραφής μοιράζονται τα ίδια “γλωσσικά πρωτόκολλα”».

Οι έλληνες δημιουργοί τής Κύπρου οικειώνονται την ιστορική στιγμή και βαδίζουν στα χνάρια του ιστορικού χωροχρόνου του Αγώνα 1955-59. Ως εκ τούτου, μετασχηματίζουν την ιστορική συνθήκη σε λόγο ποιητικό και οι λογοτεχνικές καταγραφές λαμβάνουν, εγγενώς, αναπαραστασιακές διαστάσεις, καθώς, αποτυπώνουν μέσα στον εγγραφόμενο λόγο την ακολουθία των ιστορικών γεγονότων, πορεία η οποία ερείδεται, αφενός στην καταλυτική επίδρασή τους, και αφετέρου, στην πρόθεση μνημείωσης των όσων συνέβησαν. Αφορά ποίηση που φέρει στον πυρήνα της, ως ουσία, τη μεθιστορική αφήγηση. Η αναπόληση του παρελθόντος τελείται υπό το φως της νηφάλιας πρόσληψης και της αδέσμευτης ποιητικής έμπνευσης.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, στην παρούσα ανακοίνωση, εστιάζουμε το ερευνητικό μας ενδιαφέρον σε ποιήματα της σύγχρονης Νεοελληνικής Λογοτεχνίας της Κύπρου τα οποία θεματοποιούν (είτε ρητά είτε άδηλα) τον αγώνα 1955-59 και, συνακόλουθα, μελετάμε τους τρόπους ενσωμάτωσης της ιστορικής συνθήκης στον ποιητικό λόγο. Κεντρικοί πυρήνες του ποιητικού corpus, που θα μας απασχολήσει, αποτελούν

εμβληματικά πρόσωπα - οδοδείκτες (Αυξεντίου, Γιάλλουρος, Ζάκος, Κάρνος, Μαυρομμάτης, Μιχαήλ, Παλληκαρίδης, Παναγίδης, Πατάτσος, κ.ά.) αλλά και ηρωικές πράξεις, απολύτως απτές και πραγματικές, οι οποίες, φωτιζόμενες ποικιλοτρόπως, αποκτούν ένα άλλο ειδικό βάρος.